

om særskilt Realunderviisning ved nogle af de lærde Skoler i Kongeriget Danmark m. m. Forslaget findes i Anhang Sp. 355, Udvalgets Betænkning i Anhang B Sp. 341 og 1ste Behandling i Folkethingstidende Nr. 26 Sp. 379).

Ordføreren (Steen): Denne Lov deler sig i to Dele. Den ene og største Deel deraf indeholder Bestemmelser, som Udvalget har meent væsentligt at være af administrativ Natur. Denne Antagelse støtter sig derpaa, at det har været saaledes ifølge tidligere Praxis. Naar man vil see hen til de Bekjendtgørelser, som for nogle Aar tilbage ere udfomne, angaaende de lærde Skoler, da ordne de netop aldeles tilsvarende Forhold ad reen administrativt. Udvalget antager dernæst ogsaa, at dette er det Naturligste, thi det har jo ogsaa vist sig ved Forhandlingerne af denne Lov, da den var til første Behandling her i Salen, at man let kommer ind paa Enkeltheder, der ere af en saadan Natur, at man ikke kan forudsætte, at det overveiende Fleertal af Thingets Medlemmer egentlig kan følge Forhandlingerne i saadanne Details. Desuden forekommer det Udvalget, at slike Bestemmelser ikke skulle have en Lovs Fasthed, men være hvielige og foranderlige efter de Omstændigheder, der kunne gøre sig gjældende til forskjellige Tider. Man vil jo ialtsald kunne fikse sig mod uheldige Forholdsregler fra Administrationens Side, ved at gjøre saadanne Læreanstalter, som staae i nærmeste Forbindelse med den Art Bestemmelser, noget mere selvstændige, give dem f. Ex. saadan Indretning, som den militære Højskole, hvor et Underviisningsraad ordner det Fornødne med. Hensyn til Underviisningens Gang, og indstiller til den overordnede Autoritet de væsentligste Forandringer, som findes at være gavnlige. Men, idet Udvalget saaledes har antaget, at det Lovforslaget gaaer ud paa, væsentligt var af administrativ Natur, har det dog meent, at man burde være Ministeren særdeles erkjendtlig, fordi han har givet Thinget Leilighed til at yttre sig derom. Naaget jeg tidligere i rigt Maal har benyttet mig af denne Leilighed, vil jeg dog udbede mig det ærede Things. Tilladelse til endnu at gjøre et Par almindelige Bemærkninger om

denne Sag. Jeg vil først tillade mig at henlede Opmærksomheden paa, at der har begyndt at danne sig Realskoler udenfor Kjøbenhavn, og at der er Udflugt til, at endnu flere ville opstaae. Jeg tænker her nærmest paa dem i Slagelse og Helsingør samt paa den, der nu formodentlig vil danne sig i Roskilde. Disse Realskoler bestaae tildeels ved Midler fra Statens Side, og der er fra en enkelt Skole udtalt det Duffe, at der fra Statens Side maatte blive ført en Art Control med Skolens Virksomhed, at dens Examina maatte blive saaledes censurerede, at baade Staten og Kommunen havde Garantie for, at Skolen virkelig blev bestyret paa en hensigtsmæssig Maade; for Communerne vil det ofte være forbundet med Bønsfælgeligheder ene at udrede det Fornødne til slike Undersøgelser, men det kan lettere iværksættes fra Administrationens Side, isærdeleshed naar der er et større Antal Skoler. Jeg skal fremdeles tillade mig at gjøre opmærksom paa, at der for Diebliffet findes 80 Elever i Slagelse Realskole, der er traadt istedetfor den der forhenværende lærde Skole, og, da denne Skoles Udgifter bestrides tildeels ved Midler, der tidligere have været anvendte til andre Statsøiemed, saa er det rimeligt, at der føres Control dermed. Der er endnu et andet Punkt, som jeg vil tillade mig at henlede Opmærksomheden paa, det nemlig, at Trangen til Realunderviisning gjør sig stedse meer og meer gjældende; jeg har i den Henseende modtaget nogle Data, som oplyse dette ganske bestemt, og som jeg skal tillade mig at meddele, navnlig fordi det af flere Rigsdagsmand er udtalt, at der ialmindelighed ikke er Trang til en saadan Realunderviisning. At den imidlertid er tilstede, fremgaaer af en Sammenligning mellem Antallet af de reale Elever og andre Elever ved Sorø Skole.; i Aaret 1846 var saaledes Antallet af de Førstnævnte 8 pCt. af de studerende Elevers Antal, nemlig 8 af 99, men i Aaret 1855 er det 26 pCt., nemlig 46 reale Elever af 170; det er altsaa en meget betydelig Tilgang, der er skeet, og uidentivt vil Tilgangen forsøges endnu mere, naar man sætter et bestemt Maal for denne Underviisning, et saadant Maal, som ogsaa af Ministeriet var paatænkt ved det foreliggende Lov-